

Φλάκκον, ἔνα τῶν ἀξιωματικῶν του. Εἰς τὰς συνδιαλέξεις ὅπου ἔτυχαν, οἱ Αἰτωλοὶ ἄρχισαν νὰ ὅμιλοῦν διὰ τὰς προτητηρηνὰς ἐκθουλεύσεις πρὸς τοὺς Ρωμαίους· ἀλλὰ τοὺς ἔκοψε τὰ λόγια ὁ Φλάκκος, καὶ τοὺς εἶπεν, ὅτι τέτοια καυχήματα ἥταν σκουριασμένα, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι, ἐπαναστήσαντες, ἀπέσβυσαν κάθε δικαιώματος φιλίας. Τοὺς ἐσυμβούλευσε νὰ παραπέτησουν κάθε ἐπιγείρημα ὡς πρὸς τὰ δικαιώματά τους, καὶ ἀπλῶς νὰ ζητήσουν εὐπλαγχίαν. Εκεῖνοι τέλος πάντων ἀπεφάσισαν νὰ ἀναφέρουν ὅλην τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν Υπατον, καὶ νὰ ἀφιερωθοῦν εἰς τὴν καλὴν πίσιν τῶν Ρωμαίων. «Μὴν ηξεύρουτες», λέγει ὁ Πολύβιος, «τὸ ἀποτέλεσμα αὐτὸ, ἀλλὰ ἀπατώμενοι ἀπὸ τὴν λέξιν πίσις, ωσδεν μὲ τοῦτο νὰ ημποροῦσαν νὰ εὕρουν γλυκυτέραν τύχην» ἐνῷ ἀπὸ μέρους τῶν Ρωμαίων, ὅποιος παρεδίδετο σὴν πίσιν των, ἥταν τὸ ἴδιον ὡς νὰ παρεδίδετο εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ γιγητοῦ. »

Αφοῦ ἡ τέτοια παράδοσις ἐψηφίσθη ἀπὸ τὸ μυσικὸν Συμβούλιον, ὁ Φαινέας καὶ ἄλλοι τινὲς ἔτειλαν νὰ τὸ μηνύσουν εἰς τὸν Υπατον. Τὸν παρεκαλοῦσαν διὰ τὸ καλὸν τῆς πατρίδος των, προσθέτοντες, ὅτι οἱ Αἰτωλοὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἀφιερωθοῦν εἰς τὴν πίσιν τῶν Ρωμαίων. Ο Αχίλιος ἐρώτησεν, ὅν τὸ πρᾶγμα ἥτον ἀληθειαί· καὶ ἀφοῦ τοῦ τὸ ἐβεβαίωσαν, εἶπεν, ὅτι κανεὶς Αἰτωλὸς δὲν θὰ συγχωρηθῇ νὰ πηγαίνῃ σὴν Ασίαν εἴτε ὡς μερικὸς, ἢ ὡς δημόσιος ἄνθρωπος· καὶ προσέτι ἐζήτησεν, ὅτι διάφορα ὑποκείμενα, μεταξὺ τῶν ὅποιων ἥτον καὶ ὁ βασιλεὺς Αμύνανδρος, νὰ δοθοῦν εἰς τοὺς Ρωμαίους. «Ομως τοῦτο» εἶπεν ὁ Φαινέας, «δὲν εἶναι οὔτε δίκαιον, οὔτε σύμφωνον μὲ τὰ ἥθη τῶν Ελλήνων». «Εσὺ λαλεῖς» εἶπεν ὁ Αχίλιος, «περὶ δικαιοσύνης, καὶ περὶ Ελληνινῶν ἥθῶν, ὁ ὅποιος «ἀφιερώθης εἰς τὴν ἐδικήν μου πίσιν; Εσὺ, τὸν ὅποιον, «ἄν μὲ φανῇ καλὸν, τὸν πέργω ἀπ' τὸν τόπον του σιδηροδέσμιον?» Επρόσταξε νὰ φέρουν ἀλύσσους, καὶ στη-

δηρένιον ἐπιλέμι νὰ τὰ βάλουν εἰς τὸν καθένα. Οἱ Αἰτωλοὶ ἔζεκαν ἀπεξηραμένοις ἄλλ' ὁ Φλαμίνιος καὶ ἄλλοι τινὲς ἀξιωματικοὶ παρεκάλεσαν τὸν σρατηγόν τους νὰ ἐνθυμηθῇ, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἔχειναι ἡταν Πρέσβεις. Ο Φαινέας ἔπειτα εἶπεν, ὅτι αἱ προσαγαίτου θὰ ἐκτελεσθοῦν, καθόσον ἔξηρτο ἀπ' τὸ μυσικὸν Συμβούλιον· ἄλλ' ἡτον ἀναγκαία διὰ τὴν ἐκτέλεσίν των, καὶ τῇ συγκατάνευσις τοῦ λαοῦ. Η ἀνακωχὴ ἐτραβίγθη ἀκόμη δέκα ημέρας, καὶ ὁ Φαινέας ἐπέτρεψεν εἰς τὸ μυσικὸν Συμβούλιον. Εχεῖ ἀπεφασίσθη, νὰ συγκαλεσθῇ Συνέλευσις· ἄλλ' ὅταν ἔγιναν γνωστὰ τὰ διατρέξαντα εἰς τὴν συνομιλίαν τῶν Πρέσβεών τους μὲ τοὺς Ρωμαίους, ἡ ἀγανάκτησις τοῦ λαοῦ ἐξάθη τόσον μεγάλη, ὡς δὲ δὲν θήθελαν νὰ συναγθοῦν διὰ νὰ ἀποφασίσουν, οὔτε περὶ ὑποταγῆς. Η ἀνακωχὴ ἐτελείωσεν· ἐσύναξαν τὰς δυνάμεις των καὶ ὁ σρατηγὸς τῶν Ρωμαίων, ἐπῆγεν ἔχει, κι' ἐπολιόρκησε τὸν τόπον.

Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ἡ Μεσσήνη ἐπολιορκήθη ἀπὸ τοὺς Αχαιούς. Αὐτὴ, καὶ ἡ Ήλις ἡταν τὰ μόνα κράτη τῆς Πελοποννήσου, δποῦ δὲν συμπεριλαμβάνοντο εἰς τὴν Αχαϊκὴν συμμαχίαν· καὶ τὰ δύω εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον ἐπῆραν μέρος μὲ τοὺς Αἰτωλούς. Μετὰ τὸ χάλασμα καὶ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Αντιόχου, οἱ Αχαιοὶ ἔζειλαν πρέσβεις κι' εἰς τὰ δύω, προσκαλοῦντές τα νὰ εμβουν σὴν ἐδικήν των συμμαχίαν. Οἱ Ήλεῖοι ἀπεκρίθησαν, ὅτι θὰ ἐσκέπτοντο, τὰ ἔπρεπε νὰ κάμουν, καὶ ἔπειτα συγκατένευσαν. Οἱ Μεσσήνιοι δὲν ἔδοσαν ἀπόκρισιν. Εἰς τοῦτο, οἱ Αχαιοὶ κατεχάλασαν τὸν τόπον ἔκεινων, καὶ ἐγρατοπέδευσαν ἐμπροσθεν σὰ τείχη των. Οἱ Μεσσήνιοι ἔζειλαν σὸν Φλαμίνιον, καὶ τὸν εἰδοποίησαν, ὅτι πρόθυμα θὰ ἀνοιγαν τὰς θύρας των εἰς τοὺς Ρωμαίους, ἄλλ' ὅχι σοὺς Αχαιούς. Εκεῖνος πάραυτα ἐζήτησε τὸν Διοφάνη, τὸν σρατηγὸν τῶν Αχαιῶν, ν' ἀποτραβίξῃ τὸ σράτευμάτου ἀπὸ τὴν πολιορκίαν, καὶ νὰ ἐλθῃ νὰ τὸν εῦρῃ.

Ο Διοφάνης ὑπήκοους καὶ ὁ Ρωμαῖος, ἀφοῦ εὔμορφα τὸν ἥλεγχο διότι ἐμβῆκε χωρὶς τὴν αὐτοῦ ἐπιχύρωσιν εἰς μιὰν τόσον οὐσιώδη ὑπόθεσιν, τὸν ἐπρόσαξε νὰ διαλύσῃ τὸ σράτευμά του. Επειτα ἔζητησε τοὺς Μεσσηνίους ν' ἀνακαλέσουν τοὺς ἔξορίσουστων, καὶ νὰ ἐνωθοῦν μὲ τοὺς Αχαιοὺς, τὸ ὅποιον καὶ ἔκαμαν. Εκεῖνος προσέτι ἔζητησε νὰ συναγθῇ συνέλευσις τῶν Αχαιῶν ν' ἀκούσουν τὸ παράπονόν του, διατὶ ἔκεινοι ἔπιασαν τὴν Ζάκυνθον, μὲ ζημίαν τῶν Ρωμαίων, εἰς τοὺς ὄποιούς καθ' αὐτὸ ἀνήκεν. Η Συνέλευσις ἐσυνάγθη· ὁ Διοφάνης ἐδιαφένδευσε τὰ δικαιώματα τῆς πολιτείας του· ἀλλ' ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσισε ν' ἀφήσουν τὴν ὑπόθεσιν γὰρ χέρια τοῦ Φλαμινίου· καὶ ὅταν ἔκεινος ἀπέδειξε τὸ δικαιώμα τῆς Ρώμης, καὶ τὸ ὑπεσήριξε μ' ἐπίχειρήματα τοῦ δικαιοίου, καὶ τοῦ ὠφελίμου, ἔκεινοι ἐψήφισαν μὲ μιὰν φωνὴν νὰ τοῦ τὴν παραδώσουν δλάτελα.

Εἰς τὸ μεταξὺ, ὁ Φίλιππος, ἀφοῦ ἀπέκτησε τὴν συγκατάνευσιν τοῦ Ακιλίου νὰ ἔσωσται τὰς πόλεις, ὅποιοι ἀπεσάτησαν ἀπὸ τὴν Συμμαχίαν τῆς Ρώμης, ὥδηγησε τὰ τάγματά του εἰς τὴν Δημητριάδα. Οἱ κάτοικοι, ἔκεινος ἤξειρεν, ἥταν εἰς μεγάλην τρομάρα, μὴν ἔχοντες τώρα πλέον ἐλπίδα προσασίας οὔτε ἀπὸ τὸν Αντίοχον, οὔτ' ἀπὸ τοὺς Αἰτωλοὺς, καὶ προσμένοντες καθημέραν νὰ κτυπηθοῦν, ἢ ἀπὸ τὸν Φίλιππον, ἢ ἀπ' τοὺς Ρωμαίους, τοὺς ὄποιούς ἔφευγοῦντο περισσότερον, ἐπειδὴ δυνατώτερα τοὺς ἔβλαψαν. Ο τόπος ἥτον γεμάτος ἀπὸ τοὺς σρατιώτας τοῦ Αντιόχου· σῦμως μέγας ἀριθμὸς αὐτῶν ἥταν ἄναρμοι φυγάδες· καὶ ὅταν ὁ Φίλιππος τοὺς ἐμήνυσε νὰ παραδοθοῦν, ἔκεινοι ἄνοιξαν τὰς θύρας. Οἱ σρατιῶται τοῦ Αντιόχου ἐξάλθησαν εἰς τὴν Λυσιμαχίαν, μὲ μιὰν φρουρὰν Μακεδόνων νὰ τοὺς προσατεύσῃ· καὶ τινὰ πλοῖα· εἰς τὸν Λιμένα τὰ ἐσυγχώρησαν νὰ σηκωθοῦν. Ο Φίλιππος ἔπειτα ὑπέταξε τὴν Δολοπίαν, τὴν Απεραντίαν, καὶ τινὰς πόλεις τῆς Περραϊβίας.

Δύο μῆνες ἔξαδεσύθησαν εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ναυτιάκτου. Ο τόπος ἥτον σχεδὸν φθασμένος σὰς ἔσχατα, καὶ ἐπίειναι, ὅτι ἀν ἐπέρνετο μὲν ἔφοδον, τὸ ἔθνος τῶν Αἰτωλῶν ὄλοτελα θὰ κατεξέρεφετο. Ο Υπατος φαίνεται, ὅτε εἶχε γνῶμην νὰ συνέβῃ αὐτὸς ὁ χαλασμὸς· ἀλλ' ὁ Φλαμίνιος ἀπεφάσισεν, ἀν δυνατὸν, νὰ τὸν ἐμποδίσῃ. Εκεῖνος ἤπηγεν εἰς τὰ χαρακώματα τῶν Ρωμαίων, καὶ ἀρχίζωντας νὰ περιπατῇ ὑποκάτω ἀπὸ τὰ τείχη, εὐθὺς ἐγνωρίσθη ἀπὸ τοὺς ἔχθρικοὺς φύλακας. Δὲν ἀργησε νὰ μαθητευθῇ εἰς τὴν πόλιν, ὅτι ἥταν ἔκεινος, ὅθεν, οἱ Αἰτωλοὶ ἐσωριάσθησαν σὰς τείχη, καὶ ἀπλώνοντας τὰ χέριατων, καὶ φωνάζοντές τον κατόνομη, τὸν παρεκάλεσαν νὰ τοὺς βοηθήσῃ, καὶ νὰ τοὺς διασώσῃ. Εκεῖνος ἔκαμε σημάδι μὲ τὸ χέρι του, ὅτι δὲν ἥμποροῦσε νὰ τοὺς βοηθήσῃ. Επῆγεν ὅμως εἰς τὸν Υπατον, καὶ τὸν ἡρώτησεν, ἀν ἐσυλλογίσθη, ὅτι ἔξαδευσε τὸν καιρὸν του εἰς τὴν πολιορκίαν δύω πόλεων, ὥσπου ὁ χρονικὸς καιρὸς τῆς ἀρχηγίας του ἥταν κοντὰ σὸν τέλος, ἐνῷ ὁ Φίλιππος ἐπρόσθετεν ὄλοκληρα ἔθνη εἰς τὸ βασιλειόν του. Ο Υπατος ἐχεινήθη ἀπὸ τὴν παρατήρησιν αὐτὴν, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἀρχισε την πολιορκίαν, δὲν εἶχε διάθεσιν νὰ τὴν ἀφήσῃ. Εσυμφώνησε, μολοντοῦντο, ν' ἀφήσῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὰ χέρια τοῦ Φλαμινίου, ὁ ὅποιος ἐπειτα ἐπέστρεψεν εἰς τὰ χαρακώματα, καὶ ὅταν οἱ Αἰτωλοὶ ἔκαμναν τὰς παρακλήσεις των, εἶπε νὰ ἐλθουν ἔξω τινὲς ἀπ' αὐτούς. Ο Φαινέας, καὶ τινὲς ἄλλοι ἀρχηγοί, τὸν ἐπλησίασαν, καὶ τοῦ ἐπεσαν σὰ ποδάρια. Εκεῖνος τοὺς ἐνθύμισεν, ὅτι τοὺς προεῖπεν ὅσα ἐμελλαν ν' ἀκολουθήσουν, καὶ ὅτι ἐκεῖνοι ἥμελησαν τὰς συμβουλάς του. Τοὺς ἐσυμβούλευσε μολοντοῦτο νὰ σείλουν εἰς τὸν Υπατον, καὶ νὰ ζητήσουν ἀνακωχὴν, εἰς καιρὸν τῆς ὅποιας νὰ ἥμπορέσουν νὰ σείλουν πρεσβείαν εἰς τὴν Ρώμην, καὶ νὰ ὑποταχθοῦν εἰς τὴν διάκρισιν τῆς Βουλῆς τῶν Ρωμαίων, καὶ ὑπε-

σχέθη, ὅτι ὁ ἴδιος θὰ ὑπεισήριζε τὴν ἵκεσίαν τῶν. Εκαμάν καθὼς τοὺς εἶπε· καὶ ὁ Ρωμαϊκὸς σρατὸς ἀπετραβίζθη εἰς τὴν Φωκίδα. Κατὰ τὸν ὕδιον καιρὸν, ὁ Ρωμαϊκὸς σόλος ἐπέρασε τὴν Θάλασσαν, κι' ἐπῆγε τὰ παράλια τῆς Ιωνίας, ὅπου ἐνώθεις μὲ τὸν σόλον τοῦ Εὔμενους, ἐκέρδισε μεγάλην νίκην ἐνυπτίου τοῦ σόλου τοῦ Αντιάγου.

Οἱ Αἰτωλοὶ Πρέσβεις ἔφθασαν εἰς τὴν Ρώμην, ἀλλ' ὅλιγην πύραν ἔκειται εὐτπλαγχνίαν. Υσερ' ἀπὸ πολλὴν διατριβὴν, τοὺς ἔδωσαν νὰ διαλέξουν, ἢ νὰ βαλθοῦν όλόκληρα σὴν διάχρισιν τῆν Βουλῆς, ἢ νὰ πληρώσουν διαμιᾶς χίλια ταχλαντά (ὑπὲρ τὰς 200,000 Λίρ. Γερλ.), καὶ γὰρ ἔχουν τοὺς ἴδιους ἔγχροὺς καὶ φίλους, μὲ τοὺς Ρωμαίους. Εκεῖνοι ζήτησαν, νὰ γίνῃ διασάφησις τὰς ζητήματα, περὶ τῶν ὅποιων ἡ Βουλὴ ἔζητοῦσεν ἀπεριόριζον δύναμιν ν' ἀποφασίσῃ. Η διασάφησις δὲν τοὺς ἔδόθη, καὶ λοιπὸν οἱ Πρέσβεις ἐγύρισαν ὅπιστα ἀπρακτοί. Ο πόλεμος ἔχει πάραχισε. Οἱ Αἰτωλοὶ ἐμπόδισαν τὸν Ρωμαϊκὸν σρατηγὸν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ναυπάκτου, πιάνοντες μιὰν δυνατὴν διάβα, ὅποῦ ἦτον σὸν δρόμον, ἀλλ' ἔκεινος κτυπῶντας ἔξαφνα τὴν Δάμιαν, τὴν ἐπῆρε μὲ ἔροδον, καὶ ἐπειτα, πηγαίνωντας σὴν Αμφισσαν, τὴν ἐπολιόρκει ταχτικά. Εκεῖ τὸν διεδέχθη εἰς τὴν ἀρχηγίαν ἔνας νέος Υπατος, ὁ Λούκιος Σκιπίων, ἀδελφὸς τοῦ Πουπλίου Σκιπίωνος τοῦ Αφρικανοῦ, τεῦ κατακτητοῦ τῆς Καρχηδόνος κατὰ τὸν δεύτερον Λιβυκὸν πόλεμον. Ο Αφρικανὸς ἐσυντρόφευσε τὸν ἀδελφόν του, ὡς δεύτερος σὸν ἀξιωματοῦ καὶ διὰ τοῦτο, ἀπεφάσισεν ἡ Βουλὴ νὰ τὸν κάμη ἀρχηγὸν εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ελλάδος, καὶ εἰς τὸν πόλεμον τὸν κατὰ τοῦ Αντιόχου.

Οἱ Σκιπίωνες ἐπεθύμουν, ζσον δγλήγωρα, νὰ τελειώσουν τὸν πόλεμον τῆς Αἰτωλίας, διὰ νὰ ἦναι ἐλεύθεροι νὰ περάσουν εἰς τὴν Ασίαν ἐναντίον τοῦ Αντιόχου. Οθεν, εὐγερίσως ἐδέχθησαν τὴν Πρεσβείαν τῶν Αθηναίων, ὅποῦ τοὺς

περέμφθη νὰ μεσολαβήσῃ περὶ εἰρήνης, καὶ τὴν ἀδιόριστην νὰ πλγαίνῃ παρεμπρὸς, καὶ νὰ σκανδαλιάσῃ τὴν γνώμην τῶν Αἰτωλῶν. Οἱ Αἰτωλοὶ πρόθυμα ἐδέχθησαν τὴν ἐλπίδα τοῦ συμβιβασμοῦ, καὶ ἔπειμψαν Πρέσβεις, οἱ ὅποιοι πρῶτα ἐσυνομίλησαν μὲ τὸν Αφρικανόν. Εκεῖνος τοὺς ἐδέχθη μὲ εὐμένειαν, τοὺς ἄνεφες τὰ διάφορα παραδείγματα τῆς συμπαθείας, ὃπου ἔδωσεν εἰς τὴν Ισπανίαν καὶ τὴν Αφρικὴν, καὶ τοὺς ἐβεβαίωσε νὰ βαλθοῦν εἰς τὰ χέριατου, καὶ νὰ ἐμπισευθοῦν εἰς αὐτόν. Αὐτὸς τοὺς ἐγέμισε μὲ ἐλπίδας· ἀλλ' ἡ ἀποτυχία· τῶν ἐξάθη μεγίση, ὅταν, ὁ Υπατος, ἐρωτῶντες τὸν ἔκβινος κατὰ ποίας συμφωνίας ἔμελλε νὰ τοὺς δοθῇ ἡ εἰρήνη, ἐπανέλαβε τὰ δύω ζητήματα, ὃπου τοὺς ἐξάθησαν ἦδη προβαλμένα εἰς τὴν Ρώμην. Εκεῖνοι ἐπέστρεψαν, μολοντοῦτο, νὰ συμβουλευθοῦν τὸ ἔθνος. Τὰ χίλια ταλανταὶ ἥταν περισσότερα, ἀφότι οἱ Αἰτωλοὶ ἡμποροῦσαν νὰ συνάξουν, καὶ ἐφοβοῦντο νὰ βαλθοῦν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν Ρωμαίων, ἐπειδὴ ἐνθυμοῦντο, πῶς τοὺς μετεχειρίσθη ὁ Ακίλιος. Οἱ Πρέσβεις ἐπέστρεψαν, καὶ παρακάλεσαν, εἴτε νὰ ὀλιγοσευθῇ ἡ ποσότης, ἢ τὰ πρόσωπα τῶν πολιτῶν νὰ ἔξαιρεθοῦν ἀπὸ τὴν παράδοσιν· ἀλλ' ὁ Υπατος ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν εἶχε τὴν ἄδειαν νὰ χαμηλώσῃ τὰ ζητήματα τῆς Βουλῆς, κι' ἐκεῖνοι πάλιν ἐπέστρεψαν χωρὶς νὰ κατορθώσουν καμμιὰν συμφωνίαν. Οἱ Αθηναῖοι τώρα τοὺς ἐσυμβουλευαν νὰ ζητήσουν ἐξ μηνῶν ἀνακωχὴν, κατὰ τὴν ὅποιαν νὰ ἡμπορέσουν νὰ διαπραγματευθοῦν μὲ τὴν Βουλήν· ἐπειδὴ ἐσοχάσθησαν, ὅτι τουλάχιστον θὰ ἐκέρδιζαν καιρὸν, καὶ ὅτι εἰς τὸ μεταξὺ κάτι ἡμποροῦσε ν' ἀκολωθῆσῃ, ὃπου νὰ καλητερεύσῃ τὴν τύχην των, ἢ ὅποια δὲν ἡμπορεῦσε νὰ γίνῃ χειρότερη. Η συμβουλὴ ἐξάθη δεκτῇ. Αὐτὸς ἐσύρφερνεν εἰς τοὺς σκοιπούς τῶν Σκιτιώνων, καὶ ὁ Λούκιος κατεπείσθη ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του νὰ συγκατανεύσῃ.

Τὸ Ρωμαϊκὸν σράτευμα ἐκίνησεν ἐπειτακὲ διὰ τὴν Θεσ-

σαλίαν, ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς τῶν ὁδηγῶν του ἦτον νὰ περάσουν εἰς τὴν Ασίαν διὰ μέσου τῆς Μαχεδονίας καὶ τῆς Θράκης. Δύσκολα ἥμποροῦσαν ν' ἀνοίξουν δρόμον χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Φιλίππου, ἢ ἀκόμη χωρὶς τὴν πραγματικήν του βούθειαν, ἐπειδὴ τοὺς ἐπρόβλεπτε μὲ τροφὰς, τοὺς κχτασκεύαζε. Δρόμους καὶ γεφύρια, καὶ τὰ παρόμοια. Ολας αὐτὰς τὰς ἐκδουλεύσεις μολοντοῦτο ἔτοιμης τὰς ἔκαμεν καὶ ἀφοῦ ἔδωσε τοὺς δύω Σκιτίωνας βασιλικὴν ὑποδεξίωσιν εἰς τὴν Μαχεδονίαν, τοὺς ἐσυντρόφευσεν ὡς τὸν Ελλήσποντον.

Εἰς τὴν κατὰ θάλασσαν νίκην, ὅποῦ τὸ περασμένον καλοκαίρι οἱ Ρωμαῖοι ἐκέρδισαν ἐναντίον τοῦ Αντιόχου, δὲν εὑρεθῆ πάρον καμπίκ μοῖρα πλοίων τῆς Ρόδου. Οἱ Ρόδιοι δύος τῶρα εὔγαλαν τριανταχές πλοῖα εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ανοίξεως, ἐννοοῦντες ν' ἀντιπληρώσουν τὴν τότε τους ἀμέλειαν μὲ τὴν τωρινὴν ἔτοιμότητα. Ο Αρχιναύαρχος τοῦ Αντιόχου ἦτον ὁ Πολυζενίδης, ἔξορις Ρόδιος, ὁ ὅποιος, ἐπειδὴ ἤκαισεν, ὅτι ὁ Παυσίστρατος, ὁ Ρόδιος ναύαρχος, ὠμίλησε καταφρονητικὰ περὶ αὐτοῦ, κατεγίνετο δὲν διόλου νὰ εὕρῃ νὰ κάμη κάτι μεγάλον κτύπημα ἐναντίον του. Αὐτὸς λοιπὸν τὸν ἐμήνυσε κρυφὰ, προσφέρωντας νὰ τοῦ παραδῶσῃ τὸν βασιλικὸν σόλον σὰ χέρια του, ἀν ὡς ἀνταμοιβὴ, τυῦ ἐσυγχωρεῖτο νὰ ματαγυρίσῃ σὴν πατρίδα του. Ο Παυσίστρατος δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἀμπιτευθῇ, ὡς ποὺ ἔλαβεν ἔγγραφον τοῦ σκοποῦ του βεβαίωσιν, καὶ τότε ἐξοχάσθη, ὅτι ἀν ἔκεινος εἶχε σκοπὸν νὰ ἔξακολουθήσῃ σὴν δούλευσιν τοῦ Αντιόχου, δὲν θὰ ἔδιδε ποτὲ ἔνα τόσον ἐπικίνδυνον ὑπόμνημα. Ο Πολυζενίδης ὑπεσχέθη, ὅτι τὰ πλοῖά του θὰ τὰ ἄφηνε κακο-αρμάτωτα, κι' ἀνέτομα διὰ μάχην· ὅτι ἄλλα θὰ τὰ διεσκόρπιζε εἰς τοὺς γειτονικοὺς λιμένας, καὶ ἄλλα θὰ τὰ ἐτραβοῦσεν ἔξω διὰ νὰ τὰ ἐπισκευάσῃ, καὶ ὅτι τότε θὰ τοῦ ἔσελλεν εἰδῆσιν πότε νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν κτυπήσῃ. Αὗτὸς ἔκαμε κάπως νὰ φανῇ, ὅτι ἐκτελοῦσε τὴν ὑπόσχεσίν του⁶

ἄλλα χρυφὰ ἔκρατυσεν ἐτοίμους ὅλους τοὺς ναύτας του, ἐνῷ δὲ Παυσίστρατος, νομίζωντας, ὅτι δὲν ἦτον κίνδυνος κοντάτου, ἡμέλησεν ὅλας τὰς συνβίβισμένας προφυλάξεις. Μίαν νύχτα ὁ Πολυξενίδης ἔπλευσεν ἀπὸ τὴν Εφεσον εἰς τὸν πλησίον λιμένα τῆς Πανόρμου, ὃ, που ἦταν ἀραγμένοις οἱ Ρόδιοι. Επιασε τὸ σόμα τοῦ λιμένος μὲ τὰ πλοῖα του, ἐνῷ ἔνα μέρος στρατιωτῶν, ὃποῦ εὔγαλε σὴν γῆν, ἐκτύπησε τὸν ἔχθρον δούλον Ξηρᾶς. Αὐτὸν τὸ ξάφνισμα ἐντελῶς ἐπέτυχε. Ο Παυσίστρατος ἔχαθη, πολεμῶντας ἀνδρειωμένα διὰ νὰ ἀνείξῃ δρόμον, καὶ νὰ εὔγη ἀπὸ τὸν λιμένα ἐπτὰ μόνον πλοῖα ἐπέτυχαν νὰ εὕγουν, ἀλλ' ὅλα τὰ λοιπὰ ἐπιάσθησαν.

Η λύπη τῶν Ροδίων τόσον ἦτον περισσότερη, ώστε ὅπου ἔχαπαν τόσους νέους ἄνδρας λαμπροτάτων οἰκογενειῶν, τοὺς ὅποίους δὲ ὑψηλὸς χαρακτὴρ τοῦ Παυσίστρατου ἔπεισε νὰ τὸν ἀκολουθήσουν· καὶ ἦτον ἐνωμένη μὲ τοῖς ὄργην, ἐπειδὴ ὑπέφεραν αὐτὴν τὴν δυσυχίαν ἀπὸ ἀπάτην, καὶ ἀπὸ ἔνα συμπατριώτην τους. Εσειλαν ρολοντοῦτο, γωρίς αὔγητα, εἴκοσι πλυῖα, τὰ ὅποια ἐνώθησαν μὲ τὸν Ρωμαϊκὸν σόλον. Τὸ καλοκαῖρι ἔξωδεύθη, εἰς πολλὰς θαλασσίας μάχας, κατὰ τὰς ὅποιας οἱ Ρωμαῖοι καὶ οἱ σύμμαχοί των ἦταν πάντατε νικηταί. Οἱ Ρόδιοι μάλιστα ἐκέρδισαν ξεχωριστὴν νίκην, καὶ ἐσύντρεζαν ἐνταυτῷ κι' εἰς πολλὰς ἄλλας, ὃποῦ ἐνίκησαν οἱ συμμαχικοὶ σόλοι.

Ο Αντίοχος, ἀφοῦ ἔχασεν, ἀπὸ τὴν ὕσερην μάχην, κάθε ἐλπίδα τοῦ νὰ κυριεύσῃ τὴν Θάλασσαν, ἀπεφάσισε ν' ἀποτραβίζῃ τὴν φρουράντου ἀπὸ τὴν Λυσιμαχίαν, τὴν ὅποιαν, εἶδεν, ὅτι πλέον δὲν ἦτον ἴκανὸς νὰ βοηθήσῃ. Η ἀπόφασίς του αὐτὴ ἦτον ἀνόητη· ὁ τόπος ἵσως ἥμποροῦσε νὰ Βασάνη δι' ὅλον τὸν χειμῶνα, καὶ οἱ πολιορκοῦντες ἔχθροὶ ἵσως θὰ ἐδοκίμαζαν μεγάλας δυσκολίας· ἐνῷ τῷρα, ὕσερ ἀπὸ τὸν πολύπονόντους δρόμον νὰ περάσουν τὴν Θράκην, εὑρηκαν μιὰν ἀνοικτὴν πόλιν, ἀρμόδια κα-

τοικήματα, καὶ πλῆθος ζωοτροφιῶν· κι' ἀφοῦ ἐζάθησαν ν' ἀναπαυθοῦν, καὶ νὰ συνάξουν τοὺς ἀρρώσους των καὶ τὰ ἐφόδιά των, ἔγιναν ἔτοιμοι νὰ ἔμβουν διὰ μιᾶς σην Ασίαν. Ο Εὔμενης ἔκαμε κάθε ἀναγκαῖαν ἔτοιμασίαν, καὶ τὸ σράτευμα ἀπέρασε τὸν Ελλήσποντον χωρὶς ἀντίστασιν. Αφοῦ μ.χταίως ἐδοκίμασεν ὁ Αντίοχος ν' ἀπολαύσῃ τὴν εἰρήνην μὲ ύποφερτὰς συμφωνίας, ἐντάμωσε τοὺς Ρωμαίους εἰς μάχην, καὶ ἐνικήθη μὲ μεγάλου σκοτωμόν. Επειτα ἐζήτησεν εἰρήνην μ' ὅτι συμφωνίας κι' ἄν θέλαν. Αὐτὴν τοῦ τὴν ἐδωσαν, κατὰ τὸν τρόπον ὃποῦ ἐτυγχάνθησαν οἱ Ρωμαῖοι, δηλ. μὲ συμφωνίας ὀλίγον διαφορετικὰς ἀφότι τοῦ ἐπρόσφεραν πρὸ τῆς μάχης· καὶ η οὐσιωδεστέρα ήτον, νὰ παρατησῃ ὅλην τὴν Ασίαν ὅποῦ εύρισκετο μέσαθεν τοῦ βούνου Ταύρου. (Π. Χ 191.)

Εζεκε τώρας σοὺς Ρωμαίους ν' ἀποφασίσουν, τὶ ἐπρεπε νὰ γίνῃ μὲ τὰς κατακτημένας Επαργίας. Πρεσβεία ἦλθεν ἀπὸ τοὺς Ροδίους, ζητῶντας τὴν ἐλευθερίαν ὅλων τῶν Ασιατικῶν Ελλήνων, ἐνῷ ὁ Εὔμενης παρεκάλει, ὅτι ἐκεῖνοι καλλιοποιοῦσεν καὶ παθημάτων του εἰς τὸν πόλεμον, εἰς τὸν ὃποιον ήτον χοντὰ νὰ γάσῃ τὸ βασιλείον του, καὶ ἐζήθη καὶ πολιορκημένος ὡς καὶ μέσα σὴν μητρόπολίν του τὴν Πέργαμον. Η Ρωμαϊκὴ βουλὴ ἐδιόρισε διὰ τὸν Εὔμενην σοὺς τόπους τῆς Ασίας ἐπῆραν ἀπὸ τὸν Αντίοχον, ἔξω μόνον μέρος τῆς Λυκίας καὶ Καρίας, τὸ ὃποιον ἐδωσαν εἰς τοὺς Ροδίους· ὅσας δὲ Ελληνικὰς πόλεις δὴν ἐζάθησαν ὑποχείμεναι εἰς τὸν Ατταλον, τὰς ἐκρίνεταιν ἀνεξαρτήτους.

Οἱ Αἰτωλοὶ, εἰς καιρὸν τῆς ἀνακωχῆς τους μὲ τὴν Ρώμην, ἦταν εἰς πόλεμον μὲ τὸν Φίλιππον. Λόγω τοῦ αποτελεσματικοῦ τὴν Αθαμανίαν, οἱ Μακεδόνες Κυβερνῆται ἐδιοίκησαν ἐκεῖνον τὸν τόπον μὲ τέτοιον τρόπον, ὥσε νὰ κάμουν τοὺς κατοίκους νὰ κλαίουν τὸ χάσιμον τοῦ ἐντοπίου Ηγεμόνος τῶν.

Τοῦ ἐπεμψαν γράμματα εἰς τὴν Αἰτωλίαν, τὰ ὅποῖα τοῦ
ἔδιδαν τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ ἔσαναποκτήσῃ τὸ βασίλειόν του.
Ἐκεῖνος ἀπεκρίθη ὅτι, ἃν ἦτου βέβαιος εἰς τὴν Βοηθειαν
τοῦ λαοῦ, θὰ ἐγύριζε σὴν Αθαμανίαν, καὶ ὅτι ἡ Αἰτωλικὴ
Κυβέργησις θὰ τὸν ἐβοήθει μὲν σρατεύματα. Ολα ἐτοιμά-
σθησαν χρυφίως εἰς τρόπον, ὡςε, τὴν διωρισμένην ἡμέραν,
ἀξέσπασε διὰ μιᾶς γέπανάζασις εἰς τέσσαρα μέρη, καὶ
ὁ Αμύναγδρος ἐμβῆκε σὸν τόπον μὲν χιλίους Λίτωλούς.
Αἱ Μακεδονικαὶ φρουραὶ δόλοῦθεν ἀπεδιώχθησαν· καὶ ὁ Φί-
λιππος, ὁ δόποιος, εὐθὺς ὅπου ἤκουσε περὶ τῆς ἐπανασά-
σεως, ἔτρεξε νὰ τὴν σύσῃ, ὑπεχρεώθη νὰ ἀποτραβῇ ύθη
μὲ χαμόν. Οἱ Αἰτωλοὶ τότε ἔσαναπέκτησαν τὴν Αμφιλοχίαν,
ὅποι προτήτερα ἐσάθη ἐδική τους. Η Δολοπία προσέτι πα-
ραδόθη ἀπὸ φόβου· ἀλλ' εἰς τὴν μέσην χύτῶν τῶν ἐπιτυ-
χιῶν οἱ Αἰτωλοὶ ἐταράχθησαν εἰς τὴν εἰδησιν, ὅτι εἰς τὴν
Ρώμην τοὺς ἀρνήθησαν τὴν εἰρήνην, καὶ ὅτι ὁ νέος Υπά-
τος, Μάρκος Φολούϊος, ἐπέρασε τὴν Θάλασσαν μὲ τὸ σρά-
τευμά του. Ακούογτες τοῦτο, ἀπεφάσισαν νὰ σείλουν καὶ
ἄλλην πρεσβείαν εἰς τὴν Εώμην, καὶ προσέτι νὰ ζητήσουν
τὴν μεσολάβησιν τῶν Ροδίων καὶ τῶν Αθηναίων.

Ο Υπάτος ἔστησε τὴν πολιορκίαν τῆς Αμβρακίας. Ο τό-
πος ἦτον δυνατὸς, καὶ διαφενδευμένος δυνατὰ μὲ μη-
χανὰς καὶ μὲ ἄρματα· ἀλλ' ἦτον φανερὸν, ὅτι ὡς τέλος
ἐπρεπε νὰ πέσῃ, ἃν ἔξωθεν δὲν διεκόπτετο ἡ πολιορκία.
Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν, τὸ Αἰτωλικὴ παραλία κατεχαλάσθη
ἀπὸ τοὺς ἐχθρικοὺς σόλους, καὶ ἡ Δολοπία καὶ ἡ Αμφιλο-
χία ἐπλακώθησαν ἀπὸ τὸν Περσέα τὸν υἱὸν τοῦ Φιλίππου.
Ολότελα ἀνίκανοι νὰ τὰ εὐγάλουν σὸ κεφάλι ἐναντίον τό-
σων προσβολῶν, οἱ Αἰτωλοὶ, ἀφοῦ πολλάκις ἐδοκίμασαν
νὰ μαλακώσουν τὸ ἄκαμπτον τῶν ἐχθρῶν των, ἀπεφάσισαν
νὰ ὑποταχθοῦν εἰς ὅ,τι συμφωνίας τοὺς ἐγάριζαν. Οἱ Αθη-
ναῖοι καὶ οἱ Ρόδιοι ἐμεσολαβοῦσαν δι' αὐτούς. Ο Αμύναγδρος

προσέτι εμεσίτευς, ἀφοῦ προτήτερα εἰρήνευσε μὲ τοὺς Ρωμαίους· καὶ αἱ παρακλήσεις των ἐβοηθοῦντο ἀπὸ τὸν ὁμομήτριον ἀδελφὸν τοῦ Υπάτου, Καῖον Οὐαλέριον Λαιβίνον, υἱὸν τοῦ Μαρκού, ὃ ὅποιος εμεσίτευσε διὰ τὴν ἀπαρχῆς συμμαχίαν των μὲ τὴν Ρώμην. Εκεῖνος ἐγοχάσθη χρέος του, κατὰ τὴν ἐπιχρατοῦσαν συνήθειαν μεταξὺ τῶν Ρωμαίων, νὰ πράττῃ μὲ τρόπον, ώστε νὰ ἦτον ὁ προσάτης ἐνὸς ἔθνους, τὸ ὅποιον διπατήριον ἦδη ἔνωσεν εἰς φιλίαν μὲ τὴν Ρώμην, ἐνῷ μάλιστα ὁ ἴδιος ἔχαίρετο τὴν ὑπόληψιν τοῦ Υπάτου. Τέλος πάντων, ὁ Φολούϊας ἔχαρισε τὴν εἰρήνην, ἣ ὅπεια ἐπεκυρώθη ἀπὸ τὴν Βουλὴν καὶ τὸν Δῆμον, μὲ συμφωνίαν, ὅτι οἱ Αἰτωλοὶ νὰ νομίζουν ως ἔχθροὺς, ἢ φίλους των, τοὺς ἔχθροὺς ἢ φίλους τῶν Ρωμαίων, καὶ νὰ βοηθοῦν τοὺς Ρωμαίους βίσ ὅλους τοὺς πολέμουστων· ὅτι, νὰ πληρώσουν εὐθὺς διακόσια τάλαντα ἀργυρᾶ, καὶ ἀκόμι, πενήντα χρονικῶς, διὰ ἓξ χρόνους· ὅτι, νὰ δῶσουν σαράντα ὅμηρους, καὶ ὅτι, μήτε οἱ Κεφαλλήνες, μήτε καμμία πόλις, ὅποῦ ὑπετάχθη τοὺς Ρωμαίους ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς ὑπατείας τοῦ Φλαμινίου, νὰ μὴν κάμνῃ μέρος τῆς κοινέτητος των. Η. Χ. 190.

ΚΕΦΑΛ. ΙΕ'.

Περὶ τῆς Ελλάδος, ἀπὸ τὸν καιρὸν ὃποῦ
οἱ Ρωμαῖοι ὑπέταξαν τοὺς Αἰτωλοὺς,
ώς τὸν καιρὸν ὃποῦ κατέκτησαν τὴν
Μακεδονίαν.

ΤΜΗΜΑ Γ'.

Τὸ Αχαϊκὸν Συμβούλιον ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς συσάσεώς του, ἐσυνάζετο πάντοτε εἰς τὸ Αἴγιον. Ο Φιλοποίμην ἐπεθύμησε τότε νὰ λύσῃ αὐτὴν τὴν συνήθειαν, καὶ νὰ γίνη νόμος,